

vášeň
a cit

7. 2. 2019, 18 hodin
Dům kultury města Ostravy

|| | | | janáčkova
| | | | | filharmonie
| | | ostrava

OSTRAVA!!!

program:

Richard Galliano

Opale Concerto pro akordeon

20´

a smyčcový komorní orchestr

Allegro furioso (nehraje se)

Moderato malinconico

Allegro energico

Miklós Rózsa

Koncert pro violoncello a orchestr op. 32

30´

Moderato

Lento con granole espressione

Allegro vivo

/přestávka/

Zdeněk Fibich

Symfonie č. 3 e moll op. 53

37'

Allegro inquieto

Allegro con fuoco. Adagio

Scherzo: Vivo e grazioso. Trio: Andante con moto

Allegro maestoso. Allegro vivace

účinkuje:

Anežka Štenclová – akordeon

Paulína Glacová – violoncello

Janáčková filharmonie Ostrava

Marek Štilec – dirigent

Francouzský virtuos na klávesovou i knoflíkovou harmoniku **Richard Galliano** (* 1950) se začal učit hrát na klavír a akordeon už ve čtyřech letech pod vedením svého otce. Ve vzdělávání pokračoval na konzervatoři v Nice. V 70. letech se odstěhoval do Paříže, kde začal spolupracovat s autorem populárních písní Claudem Nougarem. Značný vliv na něj mělo rovněž setkání s králem argentinského tanga Astorem Piazzollou, s nímž se přátelil až do Argentincovy smrti v roce 1992. Hrál rovněž s loni zesnulým šansoniérem Charlesem Aznavourem, jazzovým zpěvákem Bobbym McFerrinem, českým kontrabasistou Jiřím Mrázem a mnoha dalšími významnými umělci. V průběhu své dosavadní kariéry nahrál více než 50 alb a jeho činnost se stala značnou inspirací pro celou následující generaci harmonikářů. Richard Galliano totiž představuje akordeon v nových hudebních souvislostech: hraje na něj jazz i klasickou hudbu (včetně transkripcí barokních, klasicistních i romantických mistrů), což nám dnes již jako novátorské nepřipadá, nicméně před Gallianovým příchodem na hudební scénu to nebylo zdaleka obvyklé.

Richard Galliano pro svůj nástroj vytvořil také několik publikem oblíbených i kritikou oceňovaných původních skladeb. Mezi nejhranější z nich patří Opale Concerto pro akordeon

a smyčcový komorní orchestr. Jde o efektní moderní skladbu naplněnou vzruchem, vášní, ale i melancholií a poetikou filmové i populární hudby. „Opálový koncert“ má konvenční třívětou strukturu rychle-pomalú-rychle, tímto vnějším znakem však veškeré konvence formy instrumentálního koncertu končí. První věta zdaleka nemá sevřenou sonátovou strukturu, ale skládá se ze čtyř kontrastních částí. Na samém začátku vstupuje sólový nástroj zároveň s orchestrem v předepsaném zuřivém tempu (Allegro furioso). V další části poletuje nad trhanými rytmy smyčců kantiléna prvních houslí a posléze i akordeonu. Následuje sólová kadence, v níž zaslechneme názvuky barokní polyfonie. Poslední úsek úvodní věty zahrnuje ostinátní téma v orchestru, jehož prostou harmonii sleduje sólistka rychlými tónovými skoky a rytmizovanými akordy. Pomalou prostřední větu Moderato malinconico začíná sólový nástroj valčíkovou melodií, která představuje melancholickou parafrázi francouzského pouličního stylu bal musette, pro nějž je akordeon typickým nástrojem. Závěrečná třetí věta Allegro energico obsahuje opět sólovou kadenci, která je rámována návratem výrazných rytmů. Největší překvapení pak na posluchače zřejmě čeká ve dvou taktových dobách, které celou skladbu uzavírají.

Budapešťský rodák **Miklós Rózsa** (1907–1995) proslul zejména jako skladatel filmové hudby k hollywoodským snímkům. Již v dětství jej ovlivnila maďarská lidová hudba. Studoval hru na klavír na akademii v Budapešti pod vedením své matky, jež bývala spolužačkou Bély Bartóka. Učil se také hrát na housle a na violu. O první skladby se pokoušel od sedmi let. Roku 1926 opustil své rodné město a začal studovat na konzervatoři v Lipsku. Vydávání jeho děl ve zdejším proslulém nakladatelství Breitkopf und Härtel Rózsovi brzy zajistilo pozornost v širších hudebních kruzích. V roce 1931 se odstěhoval do Paříže, kde vznikla skladba *Téma, variace a finále*, kterou později, v roce 1943, dirigoval Leonard Bernstein při svém debutu s newyorskými filharmoniky. Do světa filmové hudby jej uvedl jeho přítel Arthur Honegger. V předválečné době skládal Rózsa pro britskou filmovou produkci, poté se odstěhoval do Spojených států a začal spolupracovat s hollywoodskými studií. Za život napsal hudbu k více než stovce filmových titulů. Za hudbu ke třem snímkům obdržel Oscara: *Rozdvojená duše* (1945), *Dvojitý život* (1948) a *Ben-hur* (1959). Kromě filmové hudby je Miklós Rózsa znám také jako autor několika orchestrálních i komorních skladeb, v nichž je zřejmá inspirace lidovou hudbou jeho domoviny. Nejinak je

tomu v Koncertu pro violoncello a orchestr op. 32, který komponoval v letech 1967–1968. K jeho napsání Rózsú podnítil jeho krajan János Starker, rovněž budapeštský rodák usazený po druhé světové válce v Americe. Tento vynikající violoncellista, který tehdy působil jako profesor na Indiana University, se stal dedikantem, konzultantem i prvním interpretem skladby.

Po introdukcí sólového nástroje doprovázené úderý tym-pánů nastupuje zpěvné hlavní téma, jemuž přizvukuje fagot. Nástup lyrického vedlejšího tématu, které je také předneseno sólovým violoncellem a vedeno v kontrapunktu s fagoty, ohlásí celesta. V provedení jsou pak obě tyto hudební myšlenky variovány nejprve různými nástrojovými skupinami v orchestru a posléze i sólistkou. Následuje virtuózní sólová kadence využívající mnoha technik hry na violoncello. V repríze pak zazní nejdříve vedlejší téma a v samém závěru věty se vrací i téma hlavní. Poklidná druhá věta začíná minutovým vstupem violoncella, k němuž se přidají pastorálně laděná dřeva. Působivou orchestrální barvu má v této větě na svědomí především užití zvonkohry. Závěrečná část je pak zběsilým tancem, kladoucím na orchestr a především sólistku (která opět využije několik technik hry na svůj nástroj) značné interpretační nároky.

Vedle Bedřicha Smetany a Antonína Dvořáka se **Zdeněk Fibich** (1850–1900) řadí k nejvýraznějším českým skladatelům 19. století. Mezi širokou hudební veřejností je zapísán především jako autor scénických melodramů. Jeho volná trilogie Hippodamie (Námluvy Pelopovy, Smír Tantalův, Smrt Hippodamie) totiž nemá ve světové hudební literatuře paralelu a její novátorství spočívá v opuštění klasicistního chápání melodramu a přiblížení se pojetí Gesamtkunstwerku (souborného uměleckého díla) a Sprechgesangu (mluvenému zpěvu) německého operního velikána Richarda Wagnera, ovšem v poněkud odlišném hudebním druhu. Wagnerem je inspirována také většina z jeho sedmi oper (zejména Nevěsta messinská, Hedy, Šárka i jeho poslední operní dílo Pád Arkuna). Zdeněk Fibich však výrazně zasáhl i do žánru komorní a orchestrální hudby; připomeňme zejména jeho klavírní cyklus Nálady, dojmy a upomínky (1892–1898) nebo symfonické básně Toman a lesní paná (1874), Bouře (1880) a V podvečer (1893). Dnes už si příliš neuvědomujeme, že Zdeněk Fibich byl ve své době, kdy se mnozí skladatelé snažili své kompozice racionalizovat, stylově neaktuální. Zůstal totiž bytostným romantikem, pro nějž bylo subjektivní citové prožívání důležitým iniciátorem tvorby a rovněž významným inspiračním

zdrojem. To se projevilo zejména v posledním desetiletí jeho života, kdy na něj působila nepřekonatelná láska k libretistce jeho dramatických děl Anežce Schulzové. Do tohoto období spadá i práce nad Symfonií č. 3 e moll op. 53 (1898), kterou její autor komponoval krátce poté, co se vyléčil z onemocnění spálou. Fibichova poslední symfonie je výrazně lyrická a vyniká velkorysou instrumentací s bohatou paletou orchestrálních barev. Některá z jejích hudebních témat pocházejí z dříve napsaných klavírních skladeb. Pro Fibicha typický vroucí citový výraz je patrný na samém začátku díla, které nastupuje svižným tempem. Druhá věta se nese ve znamení zadumaného lyrismu, jenž je zpočátku přerušován prudkými výpady smyčců. Ve scherzu s celkovým cituplným vyzněním skladby poněkud kontrastují obě krajní části. Celá symfonie pak v závěrečné větě vyústí k vítěznému, vyrovnanému a optimistickému vyvrcholení.

Petr Ch. Kalina

Na akordeon začala **Anežka Štenclová** hrát v 7 letech na ZUŠ v Hradci nad Moravicí pod vedením Marty Scholtzové, která ji připravila na následné studium na Janáčkově konzervatoři v Ostravě. Pedagogem hlavního oboru na Ja-

náčkově konzervatoři byla pak Marcela Kysová-Halmová, později Marcin Jabłoński. Nyní studuje pod vedením obou pedagogů. Zúčastnila se mnoha státních i mezinárodních akordeonových soutěží, seminářů a kurzů. Mezi její největší úspěchy patří 2. cena na soutěži konzervatoři České republiky, 3. cena na Mezinárodní akordeonové soutěži Ostrava 2014, 3. cena ve stejné soutěži v roce 2016, 1. cena na soutěži Slovanské hudby v roce 2017, čestné uznání na Mezinárodní akordeonové soutěži v Litvě v roce 2017 a 2. cena na Mezinárodní akordeonové soutěži v Praze. Nyní pracuje jako učitelka na ZUŠ E. Runda ve Slezské Ostravě a rovněž ZUŠ v Uherském Brodě.

Paulína Glacová (roz. Šoltisová, *1991 Košice, SR) začala hrát na violoncello v osmi letech pod vedením své maminky. Během studia na ZUŠ v Košicích se zúčastnila několika ročníků krajských a celostátních soutěží, např. Mladý violoncellista Slovenska (2007 – 1. místo v sólové a komorní hře, cena nejlepšího violoncellisty za rok 2007). Ve studiu pokračovala na Janáčkově konzervatoři v Ostravě u Jiřího Hanouska. Zúčastnila se dvou ročníků Soutěžní přehlídky konzervatoří a hudebních gymnázií ČR (2008 – 3. místo a 2011 – 2. místo). Své vzdělání dokončila na Fakultě

umění Ostravské univerzity, rovněž pod vedením Jiřího Hanouska.

V roce 2011 absolvovala Mezinárodní interpretační kurzy Michala Kaňky v Brně a v roce 2014 Mezinárodní interpretační kurzy Michaely Fukačové, Jiřího Hanouska a Jana Hališky v Ostravě.

Během studií vystoupila několikrát sólově s Janáčkovou filharmonií Ostrava v rámci cyklu Jeunesses musicales (2009, 2013, 2016) a se Státní filharmonií Košice (2012 a 2015 v rámci koncertu Mladí mladým – umelci vedcom). Od dubna 2015 do září 2016 byla členkou Moravské filharmonie Olomouc. V současnosti je členkou Janáčkovy filharmonie Ostrava.

Marek Štilec patří k nejvýraznějším představitelům mladé generace českých dirigentů. Je držitelem řady mezinárodních ocenění za nahrávky z tvorby Zdeňka Fibicha.

Je absolventem Pražské konzervatoře v houslové třídě Dany Vlachové, dirigování dále studoval u Leoše Svárovského a na pražské AMU. Svá studia si rozšířil na řadě mistrovských kurzů u osobností jako C. Metters, J. Panula, G. Albrecht, V. Kiradjev, J. Gustavsson, A. Holub. Je absolventem International Järvi Academy – masterclass s L. Gri-

nem. V lednu 2014 řídil orchestr New World Symphony pod patronací M. T. Thomase. Ve stejném roce se účastnil projektu „Emerging conductors“ v Belfastu pod vedením Jace van Steena.

Spolupracuje s řadou významných světových (New World Symphony, Ulster Orchestra, Wiener Concert-Verein Orchestra, Das Kurpfälzische Kammerorchester Mannheim, London Classical Soloists , Sinfonietta Cracovia, The Orchestra of the Swan, Berlin Camerata, Kammerphilharmonie Graz, National Orchestra of Moldova ,Pärnu City Orchestra, Camerata Titano a další) i českých (Český národní symfonický orchestr, Symfonický orchestr Českého rozhlasu, Orchester hl. m. Prahy FOK , Komorní filharmonie Pardubice, Pražská komorní filharmonie, Filharmonie Bohuslava Martinů Zlín, Komorní filharmonie České Budějovice, Plzeňská filharmonie, Filharmonie Hradec Králové a další) orchestrů.

Spolupracoval s více než desítkou sborových těles, mj. s Pražským filharmonickým sborem, Houston Symphony Chorus, Boni Pueri, Martinů Voices nebo Czech Ensemble Baroque.

Je hostem nejvýznamnějších festivalů jako např. Smetanova Litomyšl, Pražské jaro, Janáčkův máj, Pražský festival

melodramů, Mezinárodní televizní festival Zlatá Praha, Hudba tisíců – Mahler Jihlava.

Je vyhledávaným partnerem pěveckých hvězd – T. Hampson, Š. Margita, G. Beňačková, A. L. Bogza, I. Kusnjer, A. Kalivodová, S. Šaturová. V oblasti melodramu spolupracoval rovněž se Soňou Červenou.

Věnuje se i opeře, nastudoval několik inscenací, mj. Legendu o Kateřině z Redernu Sylvie Bodorové v divadle F. X. Šaldy v Liberci.

V 17 letech založil komorní orchestr Quattro, jehož je dirigentem a uměleckým vedoucím.

Intenzivně se věnuje také nahrávací činnosti – nahrál již přes 20 CD pro společnosti Arco Diva, Naxos, Radioservis, Supraphon.

Je autorem projektu Fibich.cz a projektu Češi ve Vídni, jenž patří mezi nejrozsáhlejší projekty věnované hudbě 2. pol. 18. století a začátku století 19. jak na národní, tak na mezinárodní úrovni.

OSTRAVA!!!

Moravskoslezský
kraj

MINISTERSTVO
KULTURY

KVALITA HOSPODÁŘSKÁ KOMORA
MORAVSKOSLEZSKÉHO KRAJE

A close-up, yellow-tinted portrait of a woman with dark hair, looking slightly to the side with a gentle smile. She is wearing a light-colored scarf and a hoop earring. The background is plain white.

srdečně
vás zveme
na koncert

Ludvík sem, Ludvík tam

14. 2. 2019, 19 hodin

Dům kultury města Ostravy

Alena Sasínová-Polarczyk – moderátorka

Jan Bartoš – klavír

Canticum Ostrava

Jurij Galatenko – sbornistr

Janáčkova filharmonie Ostrava

Ernest Hoetzel – dirigent

Anežka
Štenclová
akordeon

7. 2. 2019, 18 hodin
Dům kultury města Ostravy

